

doc.PhDr Galina Kopaněva, CSc

Posudek školitele diplomové práce Jana Sedmidubského - Obraz sudetských Němců a sudetoněmecká otázka v Českém hraném filmu 1945-1969.

Původní záměr diplomové práce předpokládal širší záběr zvoleného tématu, včetně jeho současné filmové reflexe. Zahrnoval tudíž i nepřehlédnutelné televizní a dokumentární počiny z 90. let, které zajímavě kontrastovaly s pojednáním této problematiky v později vymezeném období 1945-1969. A to jak v rovině interpretace politických reálií, ideologického, či demokratického kontextu z doby vzniku příslušných filmů, tak i v rovině formálního, potažmo žánrového uchopení jejich obsahů a ideového vyhranění sdělovaného jimi poselství.

V průběhu promýšlení a koncipování projektu a za jeho průběžné realizace došlo nejen k výrazným změnám v životě autora (založení rodiny, dvojí změna bydliště, plný pracovní úvazek v Českém rozhlasu 6), ale zintenzivnily se i historicko-politické diskuse na dané téma. Zejména se vyhrotila dnes už celoevropská reflexe poválečného "odsunu-vyhnání", která, jak vypovídá aktuální situace, nabývá na konfrontační síle. Chtěla bych v této souvislosti podotknout, že i tyto okolnosti došly v práci Sedmidubského náležitěho odrazu - jsou nejen akceptovány, ale i funkčně a smysluplně zapracovány do textu.

Zmíněné skutečnosti se promítly do arytmiického zvládnání vytyčeného úkolu - došlo k odkladu termínu odevzdání diplomové práce. Z druhé strany však autorovo redaktorské, publicisticky vyhraněné nasazení výrazně přispělo k přesnému vymezení a posouzení "ideových" parametrů, v jejichž intencích zkoumané filmy svého času vznikaly, zejména pak k jejich kriticky vyvážené interpretaci z dnešního odstupu. Tato vrstva práce vypovídá o suverénním zvládnutí sudetoněmecké problematiky ve všech jejich (kontroverzních) nuancích, i o získání žádoucího nadhledu. Průběžně autor neopomíná i akcentování měnících se vztahů a poměrů v československé kinematografii, jak ve sféře jejího "ideového" řízení a realizační praxe, tak v rovině její umělecké evoluce, co dokládá příhodnými (mnohdy osobitě komentovanými) citacemi z příslušných dokumentů, odborné literatury a kritického ohlasu.

Výsledkem účelně provedené eliminace původně značně rozlehlého a esteticky nesourodého materiálu je přehledný a výmluvný celek. Je založen na historicky zdůvodněném členění, pečlivé a všestranné analýze nejpodstatnějších děl zvoleného tématu a na kapitolách souhrnného typu, dokládajících a doplňujících politické peripetie a myšlenkové posuny v jeho vnímání. Rok 1969, jímž je práce uzavřena, lze chápat i jako vyvrcholení etapy hledání umělecky promyšleného vztahu k problematice. Dříve převážně politicky zabarvená interpretace ideologicky nazřetého tématu se tu přesunula do roviny zkoumání existenciálního prožitku politické reality, a k jeho vyznění v dimenzi osudového (nadčasového) dramatu protagonistů.

Chtěla bych rovněž vyzdvihnout i bytostně zaujatý přístup diplomanta k zvolené problematice i ke zkoumanému historickému období, do něhož je organicky zapojena i jeho nynější profesionální angažovanost novináře-komentátora. Je to patrné v emocionálně trefném pojmenovávání určitých politických skutečností, jevů a postojů jak protagonistů zkoumaných filmů, tak jejich původců či hodnotitelů. Práci to vtiskuje čtivost a nikterak to neznevažuje serióznost a průkaznost autorových analýz, komentářů a soudů. Ty se, v souladu s povahou většiny zkoumaných filmů, zaměřují spíše na rozbory jejich dramaturgických konstrukcí a na výklad charakteristik postav, zatímco v případě Démantů noci a Adelheid autor prokazuje značnou citlivost pro esteticky (i eticky) nevšední pojednání daných děl.

Předložená diplomová práce splňuje všechny předpoklady k obhajobě - v rámci zpracovávání dějin českého filmu je přínosná jak vymezením, tak zpracováním zvolené problematiky, ale i nastolením otázek, které zůstávají výzvou pro její další zpracovatele.

v Praze dne 7.9.2006

